Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Uitbreiding personeelsformatie en toekenning werkingsmiddelen aan AHOVOKS ter uitvoering van het strategisch plan ter versterking van de re-integratie van personen in detentie

Samenvatting

Ter uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 en het strategisch plan ter versterking van de re-integratie van personen in detentie, zal het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) zorgen voor de organisatie van examens voor gedetineerden. Dat zal gebeuren via de Examencommissie Secundair Onderwijs. Aldus kunnen gedetineerden hun diploma secundair onderwijs behalen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Secundair onderwijs

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Decreet betreffende de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden (2013): art.3, 2e lid en art. 6, 1ste lid

Vlaams strategisch plan ter versterking van de re-integratie van personen in detentie 2025-2030 (VR 2025 1411 DOC.1038/2TER)

2. INHOUD

Het bieden van gelijke onderwijskansen aan alle burgers, ongeacht hun situatie, vormt een fundamentele pijler van het Vlaams onderwijsbeleid. Ter uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 en het strategisch plan ter versterking van de re-integratie van personen in detentie, zet het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) zich in om gedetineerden de mogelijkheid te bieden een diploma secundair onderwijs te behalen via de examencommissie.

Op 14 november 2025 hechtte de Vlaamse regering haar goedkeuring aan het Vlaams strategisch plan ter versterking van de re-integratie van personen in detentie 2025-2030 (VR 2025 1411 DOC.1038/2TER). Hierin wordt de opdracht van de examencommissie in het beleid geconcretiseerd:

> *"24. We faciliteren het behalen van een diploma secundair onderwijs via de examencommissie*
> *Geïnspireerd door het 'Learning Inside Out'-project ontwikkelen we een vernieuwd model dat de toegang tot tweedekansonderwijs in detentie structureel verankert. We voorzien een structureel aanbod om tijdens detentie een diploma secundair onderwijs te behalen via de examencommissie. Examenondersteuners staan in de gevangenissen in voor de inschrijvingen bij de examencommissie, het voorzien van studiemateriaal, de planning en coördinatie van de examens en het effectief afnemen ervan."* (p.45)

Ter uitvoering van het regeerakkoord en het strategisch plan zal AHOVOKS, mee op vraag van het agentschap Justitie en Handhaving (J&H), een antwoord bieden op de vraag naar een duurzame verankering van de leerloopbaanbegeleiding aan gedetineerden. Er komt een bewuste en expliciete focus op het toeleiden van gedetineerden naar een gericht aanbod van de examencommissie in functie van het behalen van een diploma secundair onderwijs. Uit de gegevens van J&H blijkt immers dat slechts 1 op 4 van de gedetineerden met een leervraag over een diploma secundair onderwijs beschikt. De afbakening tot de doelgroep van gedetineerden zonder een diploma secundair onderwijs past in het beleid van deze Vlaamse Regering om in te zetten op kortgeschoolden. Ze kan ook ingepast worden in de (bestaande) opdracht van de Examencommissie secundair onderwijs. Dit houdt wel in dat andere leervragen van gedetineerden, bijvoorbeeld in functie van hoger onderwijs, buiten de scope vallen. Op deze manier krijgt het afgeronde project 'Learning Inside Out' (LIO) van Vocvo vzw ook een zinvol vervolg.

In functie van deze opdracht zal de afdeling Examencommissie van AHOVOKS een aantal examenondersteuners aanwerven die in de gevangenissen volgende taken zullen opnemen:

- Het informeren van gedetineerden over de mogelijkheden om het diploma secundair onderwijs te behalen via de examencommissie en de modaliteiten waarbinnen dit kan (zelfstudie op basis van vakfiches, examens op afstand …)
- Het ondersteunen van gedetineerden bij het inschrijven bij de examencommissie en het verzamelen van het nodige studiemateriaal voor de richting die ze willen volgen
- Het ondersteunen van de ingeschreven gedetineerden bij het inplannen van examens in het digitale platform van de examencommissie
- Het toezicht tijdens de examens
- Het ondersteunen van de gedetineerden bij het raadplegen van hun resultaten in het digitale examenplatform en bij een eventuele inzage in de afgelegde examens
- Het afstemmen met het groepsaanbod onderwijs in de gevangenissen, gefaciliteerd door de onderwijscoördinatoren en georganiseerd door de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie
- Het afstemmen met eventuele vrijwilligerswerkingen die de gedetineerden begeleiden bij de zelfstudie met ander aanbod binnen de gevangenis, zoals toeleiding naar werk, met het Agentschap Justitie en Handhaving, en met het Directoraat-Generaal Penitentiaire Inrichtingen.

Daarnaast vraagt een dergelijke werking ook een uitbreiding van het aanbod van de examencommissie naar deze specifieke doelgroep. Hoewel het afnemen van examens 'secundair onderwijs' past in de reguliere werking van de examencommissie, zullen voor deze doelgroep in de meeste gevallen extra examenversies en examenmomenten voorzien moeten worden.

De (beperkte) meerkost op de reguliere werking zit dus in volgende taken:

- Het opstellen en inplannen van afzonderlijke examens en examenmomenten voor deze doelgroep
- De aansturing van en leiding over het team van examenondersteuners
- De afstemming met de penitentiaire instellingen met betrekking tot toegangen, planningen,…
- Het organiseren van de correctie van de specifieke examens en het publiceren van de resultaten (en communiceren naar de examenondersteuners en de kandidaten) en het uitreiken van diploma's
- Het analyseren van de examens en examenresultaten in functie van de opvolging/het succes van de beleidsmaatregel.

3. **BESTUURLIJKE IMPACT**

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Loonkosten:

Functie	**Loonkost**
Examenondersteuner (1)	€ 66.940
Examenondersteuner (2)	€ 66.940
Examenondersteuner (3)	€ 66.940
Examenondersteuner (4)	€ 66.940
Examenondersteuner (5)	€ 66.940
Coördinator (1)	€ 98.968
Totaal	**€ 433.668**

Werkingskosten:

Kost	**Werkingskost**
Recurrente IT-kosten en werkingskosten	€ 252.000
Eenmalige IT-investering	€ 109.500
Totaal	**€ 361.500**

Om bovenstaande ambities te verwezenlijken worden middelen vrijgemaakt uit FB0-1FBE2AB-PR vanaf 2026. Die werden bij begrotingsaanpassing 2026 ingeschreven.

Voor de financiering van de 2de pensioenpijler voor de betrokken personeelsleden wordt bij BA2026 een bedrag van 22k euro overgeheveld naar SG0-1SKC2TD-LO.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 3 februari 2026.
Het begrotingsakkoord werd verleend op 24 maart 2026.

Het akkoord van de minister van bestuurszaken werd verleend op 3 april 2026. Hierin werd voorgesteld het aantal examenondersteuners te verminderen van 5 naar 3 VTE. De inperking van het aantal examenondersteuners van 5 naar 3, zoals voorgesteld in het advies van de minister van Bestuurszaken zet echter een rem op het aantal gedetineerden dat in de gevangenis kan starten met aanvragen en afleggen van examens bij de examencommissie voor het behalen van het diploma secundair onderwijs.

Het advies stelt dat de doelgroep van 2000 gedetineerden, waarvoor 5 VTE aan examenondersteuners gevraagd worden, een overschatting is. De argumentatie die hiervoor wordt

aangehaald is dat 'wellicht niet elke gedetineerde zonder diploma secundair onderwijs alsnog dit diploma zal willen behalen'.

Ten eerste dient benadrukt dat de beleidsambities op vlak van onderwijs aan gedetineerden hoog zijn. Onderwijs is een prioriteit voor de Vlaamse regering in haar strategisch plan ter versterking van personen in detentie 2025-2030, als opstap naar werk en een geslaagde reintegratie. Het is dus de bedoeling om gedetineerden maximaal in onderwijstrajecten te brengen en het diploma secundair onderwijs is daar een cruciale stap in. Het streven is dus om alle gedetineerden zonder secundair diploma aan te zetten om tijdens detentie te starten met dit traject, met oog op re-integratie en het vermijden van herval.

Ten tweede is het aantal gedetineerden waarop de berekening van het aantal VTE gestoeld is, nl. 2000, een statisch cijfer. Het is het gemiddeld dagcijfer van het aantal gedetineerden zonder diploma secundair onderwijs. In werkelijkheid is de potentiële doelgroep zelfs nog hoger, als we kijken naar het totale aantal instromende gedetineerden per jaar (13000, cijfers FOD Justitie 2024) in de Vlaamse en Brusselse gevangenissen, is het aantal gedetineerden zonder diploma te ramen op één vierde daarvan, ofwel 3273 personen die voor een bepaalde tijd gedetineerd zijn. Met de bijkomende detentiecapaciteit die de federale overheid gepland heeft, zal dit aantal ook alleen maar toenemen. Met 3 VTE zouden we al van bij de start achter de feiten aanlopen.

Ten derde bestaat een traject naar een diploma secundair onderwijs via de Examencommissie uit meerdere examens. Het aantal examens dat een kandidaat moet afleggen hangt af van eerder behaalde studiebewijzen, toegekende vrijstellingen en de gekozen studierichting. Kandidaten leggen dus doorgaans meerdere examens af vooraleer zij een volledig diploma behalen. Er kruipt dus wel degelijk heel wat werk in zo'n traject.

De berekeningswijze van 5 examenondersteuners is dus geen overschatting maar een billijke berekening om ervoor te zorgen dat een maximaal aantal gedetineerden kan starten met examen voor het diploma secundair onderwijs tijdens detentie en dit traject binnen of buiten de muren kan verderzetten. Op die manier wenden we de detentieperiode aan als katalysator om te starten met studeren en re-integratie en is de detentie geen pauzeknop die personen nog verder van de studie- en arbeidsmarkt drijft.

Omwille van deze argumenten is het aantal examenondersteuners in voorliggend dossier opnieuw op 5 VTE gezet. Het totaal aan bijkomende VTE komt daarmee op 6 VTE.

Omdat de werking in 2026-2027 zal opstarten, biedt AHOVOKS de examenondersteuners en de coördinator in eerste instantie een tijdelijk contract aan tot 31 augustus 2028. Na evaluatie van de opstartfase kan de inzet nadien herbekeken of verlengd worden.

De bijkomende werklast voor een toetsonwikkelaar/examinator die opgenomen was in de oorspronkelijke vraag, zal opgevangen worden binnen de bestaande personeelsinvulling van de Examencommissie secundair onderwijs.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voor de uitrol van de examencommissie secundair onderwijs voor gedetineerden doet de afdeling Examencommissie bij AHOVOKS een beroep op:

- Een coördinator B3 voor 1 VTE

//

- Examenondersteuners B1 voor 5 VTE

Deze functies worden ingevuld met personeelsleden onder het Vlaams personeelsstatuut. In het werkjaar 2026-2027 zal aan deze personeelsleden in eerste instantie een tijdelijk contract tot 31 augustus 2028 worden aangeboden.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerp van decreet heeft geen directe weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

4. **VERDER TRAJECT**

Dit dossier gaat over de uitbreiding van de bestaande werking.

5. **VOORSTEL VAN BESLISSING**

De Vlaamse Regering beslist:

1° zijn goedkeuring te hechten aan de verhoging van de personeelsformatie van AHOVOKS met 6 VTE;

2° het personeelsbudget en werkingsbudget te voorzien vanuit FB0-1FBE2AB-PR bij begrotingsaanpassing 2026;

3° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk te gelasten met de uitvoering van deze beslissing.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Zuhal DEMIR